

Katedra Informatyki i Automatyki
Politechniki Rzeszowskiej

Wykład

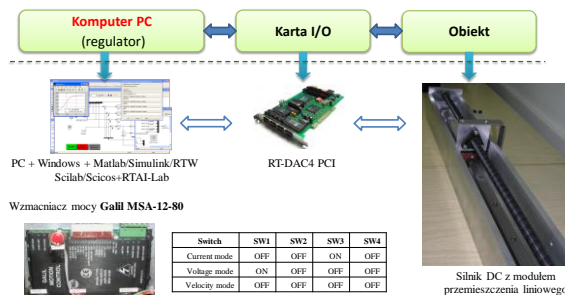
Studium przypadku – serwomechanizmy

1. Modele matematyczne
2. Praktyczne metody identyfikacji parametrów modeli
3. Struktury regulacji stosowane w przemysłowych serwomechanizmach
4. Praktyczne metody strojenia regulatorów PID dla serwomechanizmów

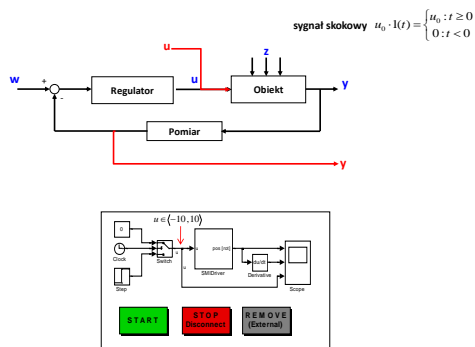
Żabiński Tomasz

Studium przypadku (case study) – silnik prądu stałego

Stanowisko laboratoryjne – system szybkiego prototypowania

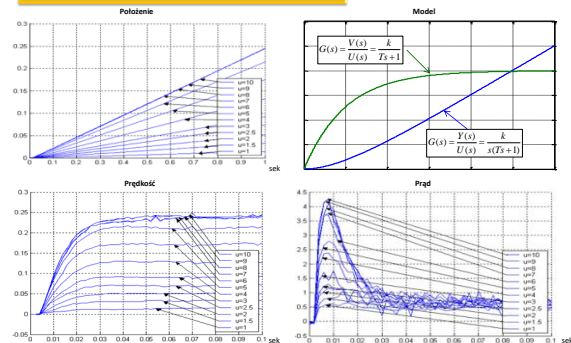

Eksperyment identyfikacyjny – układ otwarty

Silnik prądu stałego z magnesami trwałymi - sterowany napięciowo

Odpowiedzi skokowe

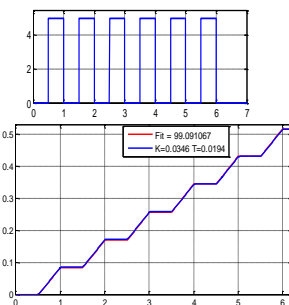
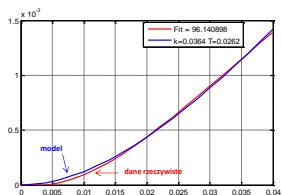

Wyznaczenie parametrów

$$G(s) = \frac{Y(s)}{U(s)} = \frac{k}{s(Ts + 1)}$$

Y - położenie

- k i T – wartości wstępne
- **lscurvefit** (Matlab) – precyzyjne

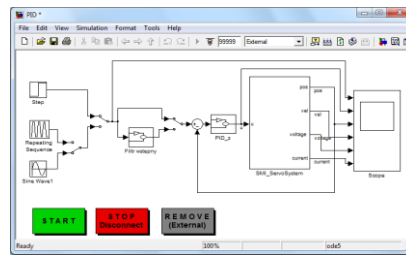
$$G(s) = \frac{0.036}{s(0.026s + 1)}$$

Regulator PID

$$G(s) = \frac{Y(s)}{U(s)} = \frac{k}{s(Ts + 1)}$$

- dane k, T, czas regulacji t_r , odp. aper. krytyczne
- metoda linii pierwiastkowych

$$PID(s) = k_p + \frac{k_i}{s} + k_d s = k_r \frac{(s+z)(s+z_1)}{s} \rightarrow \begin{cases} k_r = \frac{12 t_r + 3T}{k} \\ k_i = \frac{36}{k \cdot t_r^2} \\ k_d = \frac{12T}{k \cdot t_r} \end{cases}$$

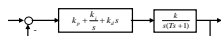
Regulator PID - eksperymenty

Matlab

```
ts=0.8;
k=0.035;
T=0.025;
kp=12*(ts+3*T)/(k*ts^2) → 468.7
ki=36/(k*ts^2) → 1607.1
kd=12*T/(k*ts) → 10.7
```

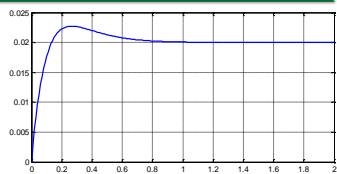
Symulacja

$$PID(s) = k_p + \frac{k_i}{s} + k_d s = k_r \frac{(s+z)(s+z_1)}{s}$$

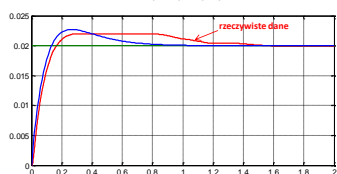

$$G_{c-i} = \frac{k(k_d s^2 + k_p s + k_i)}{Ts^3 + (1 + k k_d)s^2 + k k_p s + k k_i}$$

```
N=[k*kd k*kp k*ki]
D=[T (1+k*kd) k*kp k*ki]
t=0:0.01:2;
y=0.02*step(N,D,t);
plot(t,y),grid
```


Rzeczywisty eksperyment

Regulator PID - eksperymenty

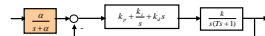
Matlab

```
ts=0.8;
k=0.035;
T=0.025;
kp=12*(ts+3*T)/(k*ts^2) → 468.7
ki=36/(k*ts^2) → 1607.1
kd=12*T/(k*ts) → 10.7
```

alpha=3/tr;

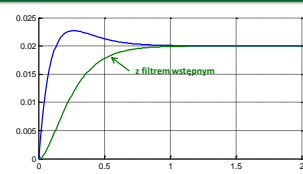
Symulacja - system z filtrem wstępnym

$$PID(s) = k_p + \frac{k_i}{s} + k_d s = k_r \frac{(s+z)(s+z_1)}{s}$$

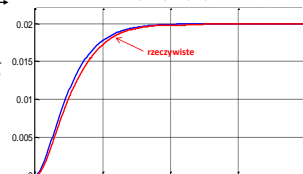

$$G_{c-i} = \frac{\alpha}{s + \alpha} \cdot \frac{k(k_d s^2 + k_p s + k_i)}{Ts^3 + (1 + k k_d)s^2 + k k_p s + k k_i}$$

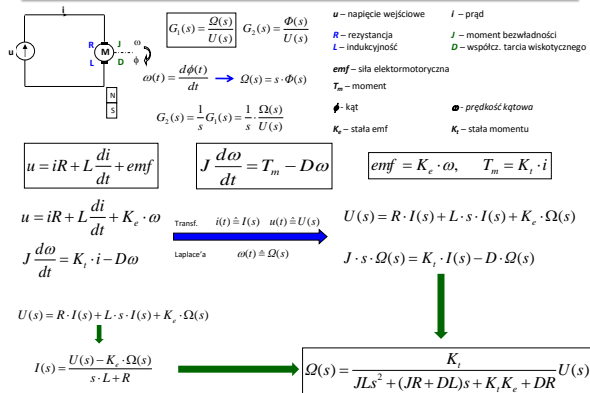
```
N=[k*kd k*kp k*ki]
D=[T (1+k*kd) k*kp k*ki]
N=alpha*N;
D=conv(1,alpha,D);
t=0:0.01:2;
y=0.02*step(N,D,t);
plot(t,y),grid
```


Rzeczywisty eksperyment

Silnik prądu stałego z magnesami trwałymi - model

Silnik prądu stałego z magnesami trwałymi - model

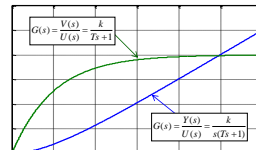
$$\frac{\Omega(s)}{U(s)} = \frac{K_t}{JLs^2 + (JR + DL)s + K_t K_e + DR}$$

W praktyce ta transmittancja posiada dwa rzeczywiste bieguny ujemne

$D \approx 0, L \approx 0$ Założenia: pominięcie tarcia, mała indukcyjność

$$\frac{\Omega(s)}{U(s)} = \frac{\frac{K_t}{JL}}{s^2 + \frac{R}{L}s + \frac{K_t K_e}{JL}}$$

$L \ll \frac{JR^2}{4K_t K_e}$

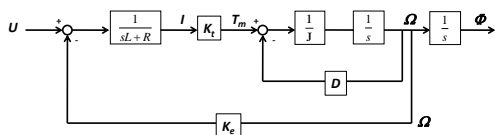
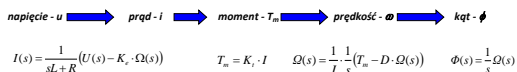
$$\frac{\Omega(s)}{U(s)} = \frac{1}{K_e} \frac{1}{(T_{el}s + 1)(T_{me}s + 1)}$$

$$\frac{\Omega(s)}{U(s)} = \frac{1/K_e}{T_{me}s + 1}$$

$T_{el} = \frac{L}{R}$ $T_{me} = \frac{JR}{K_t K_e}$ τ_{el} – stała czasowa elektryczna
 τ_{me} – stała czasowa mechaniczna

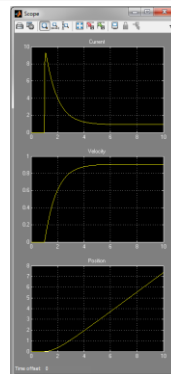
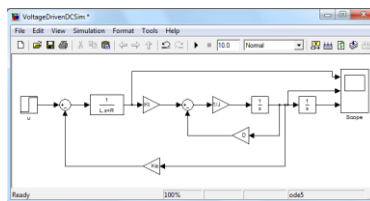
$$\frac{\Phi(s)}{U(s)} = \frac{1/K_e}{s(T_{me}s + 1)}$$

Silnik prądu stałego z magnesami trwałymi – model Simulink

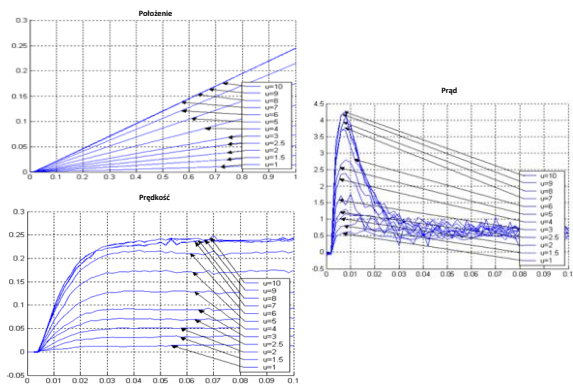

Silnik prądu stałego z magnesami trwałymi – model Simulink

R=0.1;
 Kt=1;
 Ke=1;
 J=10;
 D=1;
 L=0.1 * (J * R^2) / (4 * Kt * Ke);

Silnik prądu stałego z magnesami trwałymi - sterowany napięciowo

Silnik prądu stałego z magnesami trwałymi - sterowany prądowo

Model

prąd - i → moment - T_m → prędkość - ω → kąt - ϕ

$F = m \cdot a, T = J \cdot \frac{d\omega}{dt}$ Trans. Laplace'a $G_1(s) = \frac{\Omega(s)}{I(s)} = \frac{k}{s}, G_2(s) = \frac{\Phi(s)}{I(s)} = \frac{k}{s^2}, k = \frac{K_t}{J}$

"podwójny integrator" służy do modelowania napędów DC, AC i BLM (brush-less)

$CC = PI = k_p + \frac{k_i}{s}$ Projektowanie $G(s) = \frac{I(s)}{U(s)}$

Regulator prądu – projektowanie prosty przykład

$CC = PI = k_p + \frac{k_i}{s}$ Projektowanie $G(s) = \frac{I(s)}{U(s)}$

$u = iR + L \frac{di}{dt} + K_e \cdot \omega$ $\rightarrow \frac{\Omega(s)}{U(s)} = \frac{K_t}{JLs^2 + (JR + D)s + K_t K_e + DR}$ $\xrightarrow[\substack{L \ll \frac{R^2}{4K_t K_e} \\ T_a \ll T_m}]{}$ $\frac{\Omega(s)}{U(s)} = \frac{\frac{K_t}{JR}}{s + \frac{K_t K_e}{JR}}$

$J \frac{d\omega}{dt} = K_t \cdot i - D\omega$ $\rightarrow \Omega(s) = \frac{K_t}{Js + D} I(s)$ $\xrightarrow{D=0}$ $I(s) = \frac{\frac{1}{R} s}{s + \frac{K_t K_e}{JR}}$

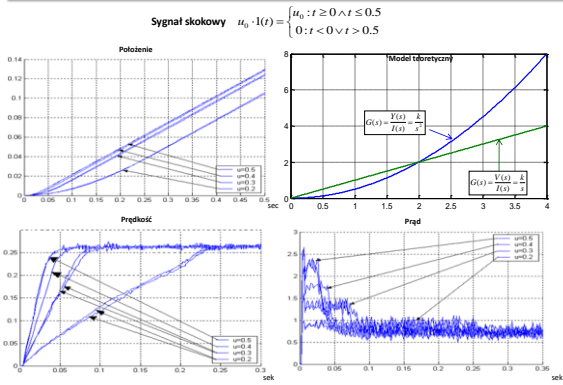
$CC = PI = k_p + \frac{k_i}{s} = k_p \frac{s+z}{s}, z = \frac{k_i}{k_p}$ $\rightarrow k_p = R, z = \frac{K_t K_e}{JR}$

$k_p = R, k_i = \frac{K_t K_e}{J}$

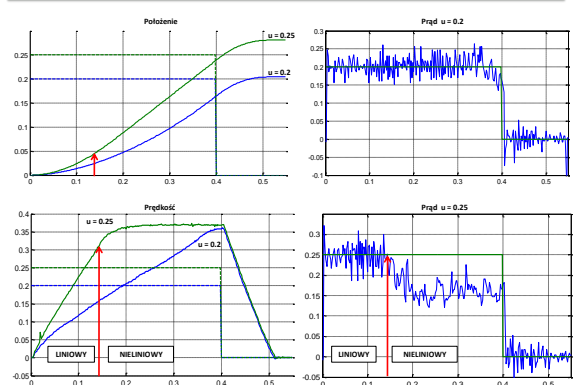
Silnik prądu stałego z magnesami trwałymi – model Simulink

R=0.1;
 Kl=1;
 Ke=1;
 J=10;
 D=0.01;
 L=0.1*(J*R^2)/(4*Kt*Ke);
 kp=R
 ki=Kt*Ke/J

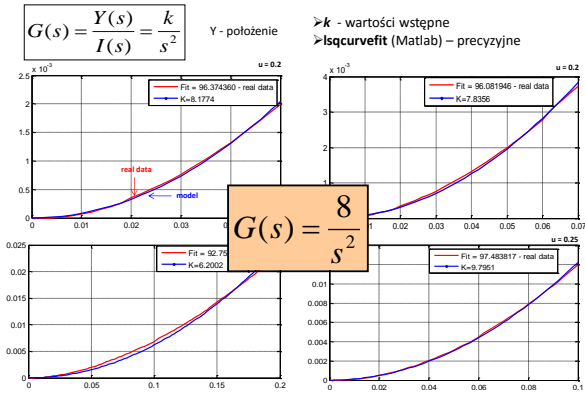
Rzeczywisty eksperyment odpowiedzi skokowej

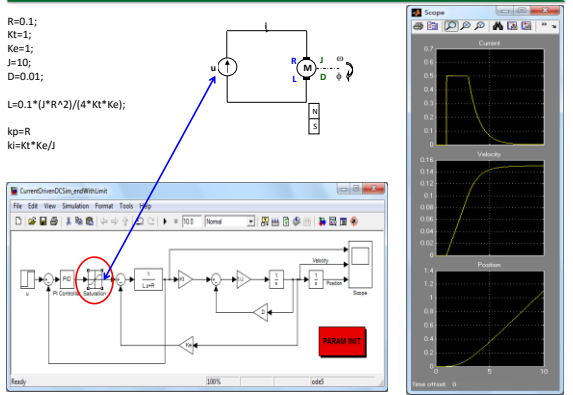
Rzeczywisty eksperyment odpowiedzi skokowej

Wyznaczenie parametrów transmitancji w zakresie liniowym

Bardziej realistyczny model - Simulink

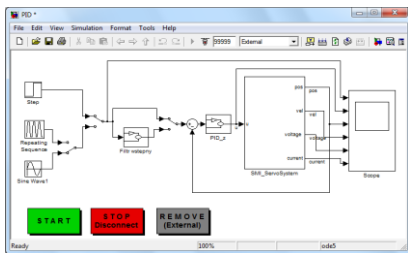

Regulator PID

$$G(s) = \frac{Y(s)}{I(s)} = \frac{k}{s^2}$$

➤ dane k , czas regulacji t_r , odp. aper. krytyczne
➤ metoda linii pierwiastkowych

$$PID(s) = k_p + \frac{k_i}{s} + k_d s = k_r \frac{(s+z)^2}{s} \Rightarrow k_p = \frac{216}{k \cdot t_r^2}, k_i = \frac{432}{k \cdot t_r^3}, k_d = \frac{27}{k \cdot t_r}$$

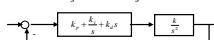
Regulator PID - eksperymenty

Matlab
k=8
ts=0.5

kp=216/(k*ts^2) ➔ 108
ki=432/(k*ts^3) ➔ 432
kd=27/(k*ts) ➔ 6.75

Symulacja

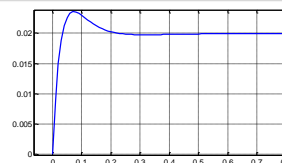
$$PID(s) = k_p + \frac{k_i}{s} + k_d s = k_r \frac{(s+z)^2}{s}$$

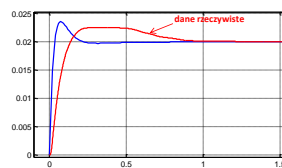
$$G_{c-i} = \frac{k(k_d s^2 + k_p s + k_i)}{s^3 + k(k_d s^2 + k_p s + k_i)}$$

N=[k*kd k*kp k*ki]
D=[1 k*kd k*kp k*ki]

t=0:0.1:2;
y=0.02*step(N,D,1);
plot(t,y),grid

Rzeczywisty eksperyment

Regulator PID - eksperymenty

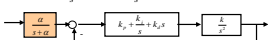
Matlab
k=8
ts=0.5

kp=216/(k*ts^2) ➔ 108
ki=432/(k*ts^3) ➔ 432
kd=27/(k*ts) ➔ 6.75

alpha=4/tr

Symulacja z filtrem wstępnym

$$PID(s) = k_p + \frac{k_i}{s} + k_d s = k_r \frac{(s+z)^2}{s}$$

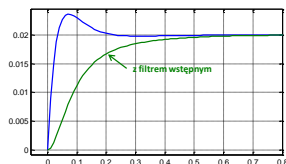

$$G_{c-i} = \frac{\alpha}{s+\alpha} \cdot \frac{k(k_d s^2 + k_p s + k_i)}{s^3 + k(k_d s^2 + k_p s + k_i)}$$

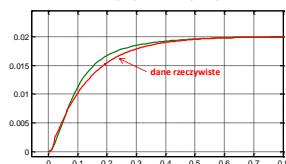
N=[k*kd k*kp k*ki]
D=[1 k*kd k*kp k*ki]

Ns=[alpha*N];
Ds=conv([1 alpha],D);

t=0:0.1:2;
y=0.02*step(Ns,Ds,1);
plot(t,y),grid

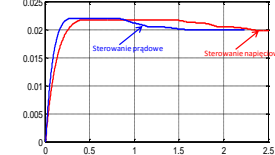

Eksperyment rzeczywisty

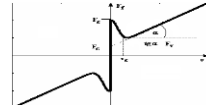

Regulator PID – bardziej realistyczny model tarcia

Eksperyment rzeczywisty

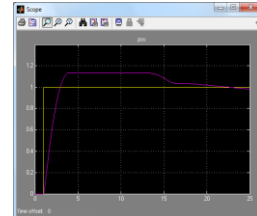
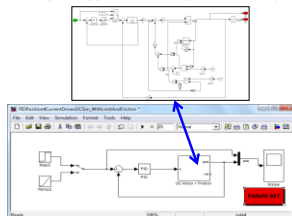

Statyczny model tarcia

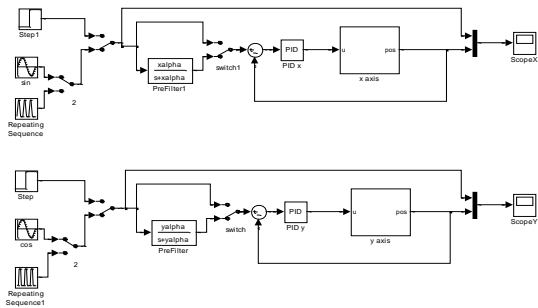

F_s – tarcie statyczne
 F_v – tarcie kulomba

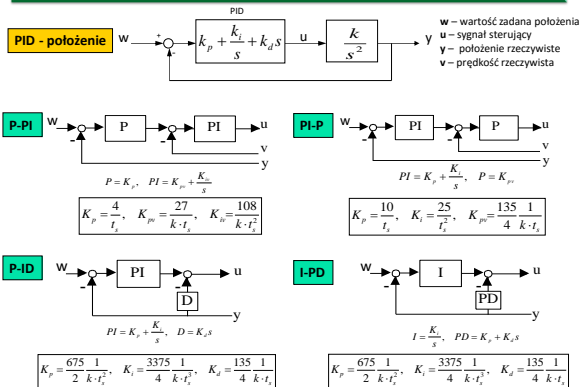
F_v – tarcie wiskotyczne
 v_1 – prędkość Striebecka

Trajektoria 2D

Struktury regulacji PID stosowane w serwomechanizmach

Regulatory PID – układy dyskretne

$G(s) = \frac{k}{s^2} \xrightarrow{\text{ZOH-Zero Order Hold}} G(z) = \frac{k \Delta^2 (z+1)}{2 (z-1)^2}, \Delta - \text{czas cyklu}$

Dyskretny PID

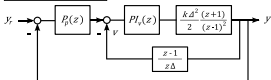

$$PID(z) = k_p + k_i \frac{z\Delta}{z-1} + k_d \frac{z-1}{z\Delta}$$

Strojenie

- dane k, czas regulacji t_r, Δ $t_r > 45\Delta$
- 1. $\alpha = 1 - \frac{4\Delta}{t_r}, K = 2.8(1-\alpha)$
- 2. $k_p = \frac{4K\alpha(1-\alpha)}{k\Delta^2}, k_i = \frac{2K(\alpha-1)^2}{k\Delta^2}, k_d = \frac{2K\alpha^2}{k\Delta}$

Dyskretny P-PI

$$P_p(z) = K_p, PI_p(z) = K_p + K_i \frac{z\Delta}{z-1}$$

[T. Zabiński, L. Trybus, Tuning P-PI and PI-PI controllers for electrical servos, 2009]

Regulatory PID – układy dyskretne

$G(s) = \frac{k}{s^2} \xrightarrow{\text{ZOH-Zero Order Hold}} G(z) = \frac{k \Delta^2 (z+1)}{2 (z-1)^2}, \Delta - \text{czas cyklu}$

Dyskretny PID

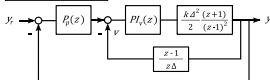

Strojenie

- dane k, czas regulacji t_r, Δ $t_r > 45\Delta$

$t_r > 200 \cdot \Delta$ - nastawy wyliczone dla układu ciągłego mogą być bezpośrednio zastosowane w układzie dyskretnym

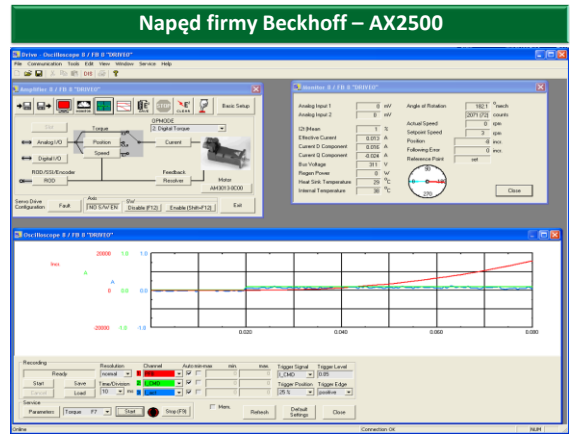
Dyskretny P-PI

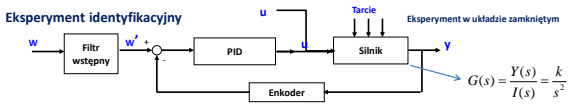
Strojenie

- 1. $\alpha = 1 - \frac{4\Delta}{t_r}, K = 2.8(1-\alpha)$
- 2. $k_p = \frac{1-\alpha}{\Delta\alpha}, k_{pi} = \frac{2K\alpha^2}{k\Delta}, k_{vi} = \frac{2K\alpha(1-\alpha)}{k\Delta^2}$

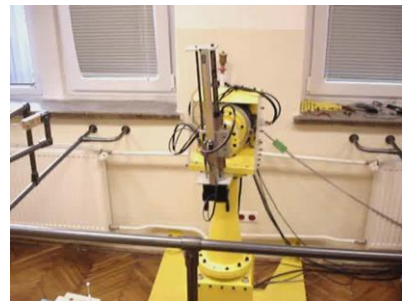
[T. Zabiński, L. Trybus, Tuning P-PI and PI-PI controllers for electrical servos, 2009]

Przykład rzeczywistego eksperymentu

Robot with Direct Drives - NSK Megatorque

Quadrotor

